

Frenagla zavora povzročila smrt. Dne 14. t. m. proti večeru se je vračal na motornem kolesu iz Dravograda proti Mariboru 30letni tovarniški čuvaj Jožef Dörfler iz Maribora. Pri Vuzenici je prenapelo pritiskni zavoro in sunek ga je pogнал tako nesrečno z vozila, da je obležal z razbito lobanjo na mestu mrtev.

Gostilničar pogorel. Pri Mariji Brezje pri Mariboru je pogorel posestnik in gostilničar Marko Lešnik. Ogenj je izbruhnil ob eni uri v noči in so komaj oteli iz goreče hiše obleko ter opravo.

Francoska prekooceanska letalca Codoes in Rossi sta bila po srečni vrnitvi iz Južne Amerike v demovini odlikovana z redom častne legije.

Pri Lešniku se je že bila dvakrat užgala streha, a so obakrat srečno pogasili, v tretje je pa imela ržarna nesreča s svojo popolno žetev. Škoda je krita deloma z zavarovalnino.

Zopet dva pogorelca na Dravskem polju. V Račah pri Pragerskem je upepelil podtaknjen ogenj bratoma Štefanu in Andreju Korotej gospodarsko poslopje. Škoda znaša 37.000 Din. V Varošu je pogorela domačija posestnika Štefana Kužnarja. Obe uničeni poslopji sta bili leseni in kriti s slamo. Ogenj je zanetila iskra, ker je bila hiša brez dimnika. Škoda 30.000 Din.

Hiša je pogorela v Račah pri Pragerskem posestniku Jožefu Lašiču.

Gospodarsko poslopje je pogorelo v sredo 11. t. m. zjutraj v Trzcu pri Ptujju posestniku Francu Mužeku. Gasilci so preprečili, da se ni razširil ogenj na sosedna poslopja.

Požar vsled pokvarjenega dimnika. V torek 10. julija je izbruhnil požar v stanovanjskem poslopju posestnika Leopolda Vega v Sitežu pri Majšpergu. Požar se je razširil z bliskovito naglico na gospodarsko poslopje, rešili so le živino, medtem ko je ostalo zgorelo do tal. Na rešitev ni bilo misliti radi pomanjkanja vode in ker je bilo poslopje krito s slamo. Škoda znaša okrog 25.000 Din in je krita le deloma z zavarovalnino. Požar je nastal radi pokvarjenega dimnika, ki je bil iz lesa.

Sreča v nesreči. Tvrđka Rakusch v Celju zida v Cankarjevi ulici dvonadstropno hišo. Stavbo so končali do drugega nadstropja in so že postavili oder. Dne 12. julija se je del odra porušil in z njega so padli 8—10 m globoko štiri zidarji. Sreča v nesreči je bila, da so poškodbe zidarjev le lažjega značaja.

Bruno ubilo stavbenega delavca. Dne 17. julija popoldne je smrtno zadelo težko bruno v Velenju 40letnega stavbenega delavca Franca Friškoyca. Dogradili so 20 m visoki kamin in delavci so odstranjevali oder. Navezali

ASPIRIN tablete imajo z ene strani vtisnjen „Bayerjev križ“ a z druge strani ime „Aspirin 0.5“.

ASPIRIN

Mala tableta z velikim učinkom.

V. z. „Jugoslav. k. d., Zagreb. Oglas je red. pod S. Br. 12.314 od 25. VI. 1934.

so na vrv težko bruno in ga spuščali z visokega. Friškovec se je podal z odra na tla, da bi odvezal vrv. V hipu, ko je stopil na cementna tla, se je utrgala vrv, za katero je viselo bruno, ki je priletelo na trdi tlak. Prvemu udaru bruna se je Friškovec še izognil s pravočasnim odskokom, a hlood se je odbil ob trdih tleh in drugi sunek je smrtno udaril vsega obžalovana vrednega Friškoyca. Udarec po glavi je bil tako silovit, da je bila vsaka pomoč zaman!

Udar strele zanetil kozolec. V četrtek 12. julija je zvečer med nevihto udarila strela v poln kozolec posestnika Gračnerja v Medlogu pri Celju. Gasilci so preprečili, da se ogenj ni razširil na sosedna poslopja.

Učenec meščanske šole utonil. Dne 10. julija so se kopalci fanti nad Ježico pri Ljubljani pri izlivu Gameljščice v Savo. Kopalci so stakali s skal v vodo in med temi je bil tudi 17letni Karl Šmerkolj, učenec 3. meščanske šole iz Šiške. Pri skoku je najbrž fant priletel

Človeško oko in daljnogled. S prostim očesom človek lahko pogleda 3000 zvezd, najboljši daljnogled pa pokaže na nebu 15 milijonov zvezd.

Na Grškem so se orli tako razmnožili, da so postali resna nadloga ter nevarnost za ovčje črede. Vlada je poslala v od orlov ogrožene kraje letalce, da bodo prebivalstvo pravočasno posvarili, če se bodo pojavili orli.

V Južni Evropi in Aziji živi miš, ki poje kakor kanarček. Na otoku Nova Kaledonija je velika ptica, ki laja kakor pes.

Po brzovlakih na Češkem so plesni vagoni, kda si lahko potniki privoščijo med vožnjo plesno zabavo.

Januš Golc:

Lov na zaklade.

Ljudska povest po zapiskih rajnega prijatelja.

Veliko odkritje Kristofa Kolumba je napotilo preko Atlantskega oceana še razne druge odkritelje. Med temi je bila pretežna večina takih, ki so se v domovini skregali z obstoječimi zakoni in bi jim naj bil novi svet pribežališče in obenem bi naj zadostil njihovem pohlepu po naglem in nenapornem obogatitju.

Skoro vsa odkritja ter pohode v Srednjo Ameriko so pričeli z otoka Kuba. S Kube je bil odposlan v Osrednjo Ameriko med prvimi Španec Ferdinand Cortes. Imel je nalogo: raziskati neznano ozemlje in stopiti s tamošnjim prebivalstvom v stik radi trgovinskih zvez. Cortes je bil vse drugo, le raziskovalec ter poštenjak ne! Ob Cortesovem času (med 1518 in 1519), ko je začel osvajati ta največji pustolovec Mehiko z ognjem ter mečem, so vladali tamkaj Azteki. Bili so bojovito ljudstvo, ki je prodrlo pred 200 leti od severa in si je osvojilo vso mehikansko

ozemlje do morja. Mehikanska država Aztekov je bila kraljevina, v kateri je imelo glavno besedo poleg kraljeve rodbine vojaštvo, plemstvo, duhovščina in trgovski stan. Azteki so verovali v več bogov in v čarovnije. Bogove so častili med drugim s pogostimi človeškimi žrtvami. Imeli so celo slovstvo, ki se je nanašalo na zgodovino, vero in zvezdosloje. Poleg slovstva, pisanega v slikah, so znali precej ljudskih pesmi in pripovedk. Posebnost je koledar Aztekov. Njih leto je bilo razdeljeno v 365 dni ter na 18 mesecev po 20 dni. Znan jim je tudi bil vzrok solnčnega mrka.

Posebnega poudarka je vredna vera v staro prerokbo, ki je napovedala Aztekom, da bodo prišli nekoč iz vzhoda beli bogovi (Azteki so bili indijanske — bakrene barve), ki bodo osvojili mehikansko državo.

Na veliki četrtek leta 1519 je prijadral Cortes z 11 ladjami, 109 mornarji, 553 vojaki, 26 konji in 11 topovi v osrednje-ameriško luko Vera Cruz. Tamkaj so ga obiskali zastopniki Aztekov, da bi zvedeli za njegove želje. Cortes jim je oznanil po tolmaču, da bi rad spoznal njihovega

Marijino življenje:

Kartuzijanski brat Filip je spesnil Marijino življenje v čudovitih verzih. Na slovenski jezik je to delo prestavil č. g. Matija Zemljč, župnik pri Sv. Tomažu pri Ormožu. Kakih 60 knjig je še na razpolago. Oddajamo jih po 6 Din. Naročila sprejema

Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

na trebuh, se nesrečno udaril ter utonil. Utopljenca so potegnili kmalu iz vode, a vsi reševalni poskusi so že bili zaman.

Huda nesreča dijaka v planinah. Na Mrzli gori v Kamniških planinah se je 13. t. m. hudo potolkel po glavi celjski sedmošolec in sin zdravnika Gerald Premšak.

Padla v vodnjak in utonila. V Družinski vasi, občina Bela cerkev pri Novem mestu je padla 18letna Marija Pavlin v tri metre globok vodnjak in utonila.

Padel z žrebeta in se ubil. Franc Mišič, 20letni hlapec pri trgovcu A. Milavcu na Planini pri Rakeku, je zahal žrebe. Žival je zdvijala, Mišič je padel na tla, si prebil lobanjo in je kmalu umrl po prepeljavi v ljubljansko bolnico.

Usodepoln udar strele. Dne 13. julija so vedrili med nevihto v gozdu pod hojo na Planini pri Rakeku trije moški. Udar strele v hojo je ubil Franca Homevca, očeta štirih otrok, njegova tovariša sta bila samo poškodovana.

Razne novice.**VSEM CENJENIM NAROČNIKOM,**

katerim je že pošla naročnina, bomo v prihodnji številki priložili položnico ter prosimo, da z isto kmalu obnovijo naročnino, da ne bo treba ustavljati lista. — Slov. Gospodar stane za celo leto Din 32.—, za pol leta Din 16.— in za četrt leta Din 9.—. Uprava.

kralja, kar so mu pa odposlanci odklonili. Izročili so mu vladarjeve darove: zaboječek poln zlatega, krasno izdelanega nakitja, in precej blaga iz belega bombaža.

Na čast odposlanstvu je dal Cortes ustreliti iz največjega topa in jim je pokazal še drugo čudo — jezdece. Eden od Cortesovih vojakov je imel pozlačeno čelado, ki je posebno dopadla voditelju odposlanstva. Izrazil je željo, da bi to pokrivalo rad pokazal kralju Montezumi. Cortes je privolil v dar pod pogojem, da jo napolni z zlatom.

Poslanci so odšli. Čez teden so se vrnili s kraljevimi zlatimi darovi: z eno zlato in eno srebrno ploščo, s čelado polno zlatih zrn, z mnogimi dobro izdelanimi zlatimi kipci, ki so predstavljali race, pse, opice itd. Podarili so mu še velike množine dragocenih tkanin. In baš ti dragoceni darovi so bili za Cortesa glavna vaba, da je sklenil osvojiti glavno mesto mehiškega kraljestva, ki mora bliščati od zlata.

Osvojitve tedaj na čistem zlatu tolikanj bogate Mehike od strani Cortesa ni bila lahka, a mu je vendar uspela po srditih bojih in vsled

Krasna nova podružna cerkev. V Zabjeku v župniji Laporje pri Slov. Bistrici bo že najlžrj koncem tega meseca slovesno blagoslovljena povsem nova podružna cerkev, ki bo posvečena presv. Srcu Jezusovemu. Res mično novodobno pozidano cerkev sta pustila pozidati na lepem prostoru g. šentpeterski župnik Anton Tkavc in njegova sestra. Sestra Nežika je že nekaj let družabnica ter spremljevalka stare ameriške milijonarke iz Bostona. Obe sta napravili pred leti kar sami brez posebnega spremstva potovanje okoli sveta. Gospodična Nežika se je zaobljubila, da bo v slučaju srečnega poteka tako dolgega ter opasnega potovanja pozidala srcu Jezusovemu lepo bivališče v domačem kraju, kar je tudi storila in je hvalevredno delo končano od zunaj ter znotraj. Načrt za cerkev je napravil znani mariborski stavbenik Čajke, slikal je na presno mariborski slikar g. Franjo Horvat, oltarni nastavek je zgotovil priznani podobar g. Ivan Sojč iz Maribora. Kako in katero nedeljo bo slovesnost blagoslovitve, bomo javili.

Romanje na Sv. gore. Na mnoga vprašanja, ki prihajajo na župni urad v Sv. Petru pod Sv. gorami glede tega, ali bode letos glavno romanje na Sv. gore v času od 5. do 8. septembra, z ozirom na istočasno prireditve eharističnega kongresa v Mariboru, sporoča pristojni župni urad, da se letošnje glavno romanje na Sv. gore vrši kakor druga leta, to je: v dneh 5. do 8. septembra v nezmanjšani slovesnosti, vendar lahko oni, ki nikakor ne bi mogli prihiteti pred prestol svetogorske Kraljice v teh dneh, poromajo v to priljubljeno in sloveče božjepotno svetišče v dneh 4. in 5. avgusta, ko bo na Sv. gorah velik romarski shod. V soboto 4. avgusta bode na Sv. gorah počenši od 9. ure naprej okrog 5 svetih maš ter pridiga, zvečer pa slovesne večernice s pridigo. Drugi dan, v nedeljo 5. avgusta se bodo vrstile

sv. maše od petih, pa z manjšimi presledki neprestano do opoldne. Med tem bodo pridige ob 7. in 10. uri. Preskrbljeno je tudi za dovolj spovednikov. Častilci Marijini! Odložite za par dni morečo vsakdanjo skrb in pohitite na ta prijeten in milostipolni kraj pred prestol One, ki Vas ljubeče vabi in pričakuje. Ne preslišite Njenega vabila.

Smrtno je zadela kap v jetnišnici mariborskega okrožnega sodišča Franca Brezarja iz Hodeša pri Ptujju, ki je bil v preiskovalnem zaporu.

Slovesna blagoslovitev kopališča v Mežici je bila izvršena v nedeljo 15. julija.

Bratec zadušil nehote bratca. Orožniškega poveljnika na Pragerskem Djunoviča je zadela bridka nesreča. Orožnikova žena je bila popoldne zaposlena s pranjem. Dva in pol leta starega Dragana je položila v spalnico na zofo, kjer je zaspal. Spalnico je zaklenila in je odšla z drugimi otroci v pralnico. Za podkurjavo kotla ni imela vžigalice, zato je pač poslala 8 let starega sinka s ključem od spalnice po vžigalice, ki so bile nekje v sobi. Z njim je odšel tudi njegov dveletni bratec Obrad. Starejši je prinesel materič vžigalice in ji je povedal, da je zaspal Obrad v kuhinji na preprogi. Mati je prala naprej, dokler se ni vrnil iz službe mož. Ko je zvedel od žene, da spi najmlajša deca, je šel pogledat v stanovanje. Obrada ni našel v kuhinji in vrata v spalnico so bila odprta. Zagledal je oba otroka, ki sta spala v objemu. Oče je poklical dečka, a se je zbudil samo Obrad, Dragan je bil mrtev. Starejši bratec je mlajšega v spanju tako stiskal, da mu je zatisnil usta, otročiček ni mogel dihati in se je zadušil. Pač redka smrtna nesreča iz otroške ljubezni.

Rudniška nesreča. V rudniku Vrpska Čuka pri Zaječaru v Srbiji se je zgodila 12. julija huda nesreča, ki je zahtevala dve smrtni žrtvi in tri ranjeni-

popustljivosti ter neodločnosti kralja Montezume.

Ko so se približali prvič Španci pod Cortesom mehiški prestolici 8. novembra 1519, jih je sprejel kralj Montezuma pod baldahinom (nebom), ki je žarel od zlata, srebra in dragih kamnov. Montezuma je bil razkošno opravljen in istotako njegovo spremstvo. Špancem je bila odkazana v stanovanje velikanska palača, v kateri je bival prej Montezumov oče in kjer je bila očetova zakladnica. Cortesove sobe so bile polne dragocenih preprog.

Ob Cortesovem prihodu je bil Montezuma star 40 let. Pri kosilu ali večerji so prinašali na mizo 300 jedi. Ko je začel vladar jesti, so postavili okoli njega lesene, a močno pozlačene stene, da ga ni videl nihče. Poleg nepopisno bogate kraljeve palače so bili nepregledni vrtovi, zverinjaki, delavnice zlatarjev, kiparjev in drugih rokodelcev. Kiparji in zlatarji so bili še tudi po vseh drugih mehiških krajih.

Na trgu prestolice so prodajali med najboljšimi raznovrstnimi predmeti dragulje, zlate ter srebrne okraske.

Prilivkavci živijo dalje nego navadno veliki ljudje.

Po nekaterih z reklamami prepričenih pokrajinah Braziliije živi vrsta mravelj, od katerih bi se tudi človek lahko marsikaj naučil. Te živalice se izselijo, če jih je preveč na enem mestu. Na tisoče se jih zvije v klopčič. Klopčič se skotali v reko, ki ga nese naprej, dokler ga je ne naplavi na suho. Tamkaj se mravlje naselijo in pričnejo z delom.

Gumi za žvečenje. Pri Amerikancih je močno v navadi žvečenje gumijske, kakor je pri nas običajno čikanje tobaka. Za pridelavo gumijske za žvečenje rabijo sok mladih gumidreves, ki rastejo glo-

ce. Zgodaj zjutraj sta šli dve skupini rudarjev na delo. Eno skupino je vodil Slovenec Vinko Fink, doma iz Žič, drugo pa nadzornik Ivan Ibrnikar, doma iz Trbovelj. Ko se je Ibrnikar pričel, da v rovu ni treskalnih plinov, so položili 23 min in jih nato zažgali. Že po prvi eksploziji pa je udaril v rov metan in nastala je silna eksplozija, ki je rudarje v zaklonih vrgla na tla. Rudarja Milana Milića so takoj objeli plameni in je zgorel pri živem telesu. Rudarja Milana Milića je s tako silo tresčilo v zid, da je obležal mrtev, rudar Stojan Stojanović pa je dobil tako hude poškodbe, da bo najbrže umrl. Oba slovenska rudarja sta dobila težje poškodbe, vendar pa niso nevarne in zdravniki upajo, da bosta kmalu okrevala.

Eden največjih izumov jugoslovanskega učenjaka v Ameriki. Že dolgo let deluje v Ameriki, in sicer v Njujorku na visoki šoli jugoslovanski rojak, učenjak in svetovno priznani izumitelj Nikola Tesla. Najnovejša poročila iz Njujorka oznanjajo svetu, da je uspel Tesli izum aparata, ki zamore razširjati na velike daljave smrtno žarke. Gre za posebno vrsto radio-valov, ki lahko uničijo v eni sekundi na daljavo 90 km vsa živa bitja. S pomočjo smrtnih žarkov je mogoče v eni sekundi uničiti 100.000 vojakov. Proti Teslovi iznajdbi je izključena vsaka obramba. Smrtonosni valovi so nevidni ter neslišni in jih je lahko razposlati obenem na vse strani. Nikola Tesla je izjavil, da ne bo dal svojega izuma na razpolago v vojne svrhe. Poklonil ga bo Društvu narodov pod pogojem, da ne bo služil vojni, ampak znanstvenosti.

Vozne olajšave za novoporočence. Prometni minister je izdal pravilnik o znižani voznih cenah za novoporočence. Mesec dni po poroki imajo pravico do polovične voznine pri ženitovanjskem potovanju. Potovanje se mora izvršiti najkasneje mesec dni po poroki. Za dosego te ugodnosti se mora predložiti

poročni list ali pa potrdilo pristojne policijske oblasti.

Dr. med. univ. Klara Kukovec, Krekova 18, zopet redno ordinira od 9. do 11. in od 14. do 16. ure. 709

»REVIGAL«, novo jugoslovansko zdravilno sredstvo proti kožnim boleznim. Pod tem imenom je Ministrstvo Soc. pol. in Nar. zdr. v Beogradu odobrilo novo zdravilno sredstvo zoper kožne bolezni, katero proizvaja naš znani narodni delavec, gospod lekarnar Branislav Mondini v Slovenski Bistrici. Kakor smo doznali, je »Revigal« popolnoma novo kombinirano zdravilo, s katerim so bili doseženi prvostni uspehi. Zdravniki specialisti v tu- in inozemstvu so podali glede tega preparata odlične ocene. V prvi vrsti so se zdravile različne kožne bolezni, kakor ekcemi in lišaji, ki so kljubovali vsem drugim načinom zdravljenja. Tudi izpuščaje, gnojne rane, ozeblin in srbež, se je z »Revigalom« lahko v najkrajšem času ozdravilo. Najzanimivejše pa je brez dvoma zdravljenje razjedljivih lišajev (lupus), ki je doseglo presenetljive uspehe. Z ministrsko registracijo »Revigal« ni ugodeno samo nujnim željam gospodov zdravnikov, temveč je tudi mnogim bolnikom dano preizkušeno zdravilno sredstvo, katero jim omogoča v najkrajšem času ozdraviti najbolj trdovratne kožne bolezni. Pričakovati je torej, da se bo »Revigal« kmalu uporabljal z najboljšimi uspehi v tu- in inozemstvu, v prid trpečega človeštva.

»PUTNIK« priredi romarski izlet v avtokarom v Marjino Celje, in sicer 19. in 26. julija t. l. Vožnja tja in nazaj v številni avstrijski vizum Din 210.—. Prijave: »Putnik«, Maribor, Aleksandrova c. 35. 704

Sanatorij v Mariboru, Gosposka 49, tel. 23-58, zopet odprt. Prosta izbira zdravnikov. Cene zmerne. Vodja primarij dr. Černič. 807

Obžalovanja vredni slučaji.

Opasna tatova in vlomilca pod ključem. Na podlagi tiralice je prišla te dni mariborska policija Antona Tomažiča, 23letnega brezposelnega delavca iz Brebrovnika in 24letnega Matija Damiša iz Ključarovcev pri Ormožu. Damiš je bil kaznovan že 11 krat zaradi vlovov in tatvin. Letos junija je pobegnil iz ormošk. zaporov. Ko je bil na prostem, je pričel z vlomi in tatvinami! Posestniku Martinu Divjaku na Ružičkem vrhu je odnesel obleke za 1500 Din. Nekoliko dni pozneje je odvezel z

roparskim napadom neki ženski precej denarja. Pri Sv. Tomažu je izmaknil nekemu posestniku tri žepne ure. V Ptujju je sklenil pobratimijo s Tomažičem, s katerim sta vlomila pri viničarju Ivanu Hojniku na Kukavi in sta zginila s harmoniko v vrednosti 2.200 Din. Pri Mali Nedelji sta izvršila vlov pri posestniku Antonu Kralju, kateremu sta izmaknili 1.300 Din denarja, 2 samokresa ter razno perilo. Plen sta si lopova med seboj bratsko delila in popivala zanj po Mariboru. Ko sta bila suha na žepu, sta se odpravila preko meje v Avstrijo, kjer sta zagrešila pri raznih posestnikih vse polno manjših vlovov in sta se odpravila s plenom v Maribor, kjer sta skušala ukradeno vnovčiti, a ju je zadela zaslužena usoda aretacije. Pri zaslišanju sta po daljšem oklevanju priznala zločine in bo imelo z njima sedaj posel okrožno sodišče.

Žrtev požiga je postal v Podgorju pri Velenju dom zakoncev Sedovnik. V odsotnosti gospodarja in gospodinje, ki sta se mudila na Topolščici, sta zgorela vsled podtaknjenega ognja hiša in skedenj. Rešili so govejo živino, zgorele so svinje, seno, poljsko orodje, obleka ter hišna oprema. Škodo cenijo na 170.000 Din, zavarovalnina je neznatna.

Tatvina pletenin. V Petrovčah je bilo na večer ukradenih iz avtomobila trgovskemu potniku Antonu Dorniku iz Celja pletenin za 2000 Din.

Tatvine kcles po Celju in okolici so že dalje časa takorekoč na dnevnem redu.

Obsojen požigalec. Ljubljansko sodišče je obravnavalo 11. julija naslednji slučaj požiga: Ludvik Šimenc, posestnikov sin iz Viševka pri Senčurju na Gorenjskem, je bil obtožen, da je letos 14. junija v Adergasu pri Kranju zažgal slamnato streho nad hlevom svoje hiše, katero je zamenjal lani z Janezom Zarnikom. Pogorela je hiša z gospodarskim poslopjem in je znašala cenjena škoda 40.000 Din. Prejšnjemu

boko po pragozdovih Južne Amerike in odkoder ga prinašajo Indijanci. Če se je gumijev sok strdil, ga rafinirajo ali prečistijo, dodenejo mu papirna ter poprove mince in ga še prevlečejo s sladkorno skorjo.

Najstarejši aktivni gašilec Jugoslavije je član zagrebških gašilcev 97letni Ivan Prihoda iz Zagreba. Pri gašilcih je od leta 1869 naprej.

Največ prebivalcev od vseh pokrajin na svetu ima Kitajska, namreč 414 milijonov. Za Kitajsko pride Indija s 352 milijoni, potem Rusija 167 milijonov in Združene ameriške države 123 milijonov.

Navjisti dimnik celega sveta je zgrajen

Do glavnega svetišča z velikanskimi dvorišči je vodilo 114 stopnic. Na vrhu je bila ploščad in na tej darilni kamni, na katerih so udirali s kamentimi noži človeškim žrtvam prsno votlino. Iztrgali so še utripajoče srce in so ga darovali bogovom. Žrtvi odrezane noge in roke so pojedli pri slovesni večerji, ostalo so vrgli živalim.

V majhnem stolpu sta bila dva bogova. Vojni bog je bleščal od zlata in dragih kamnov. Pred njim so bile kamenite posode, v katerih so se še kadila srca pravkar žrtvovanih. Stene so bile ometane s strnjeno krvjo.

Španci so zgradili v bivanje jim odkazani palači majhno kapelico. Pri iskanju primerne prostora so zadeli na zazidana in sveže prebeljena vrata. Ko so zid predrli, so videli, da imajo pred seboj vhod v zakladnico. Bilo je v njej toliko bogastva, o kakršnem do tedaj niti sanjal ni nobeden Evropejec. Španci so seveda molčali o najdbi in so udrtno zopet skrbno zazidali.

Kmalu za tem so Španci Montezumo zvičajno ujeli. Kralj je zapovedal v ujetništvu vsem pokrajinam, naj p

Sam je podaril Špancem vse zaklade, ki so bili v zakladnici, katero je odkrilo, kakor že omenjeno, Cortesovo spremstvo. Petina bogastva iz zakladnice je šla v blagajno španskega cesarja Karla V., petino je dobil Cortes, ostalo častniki in vojaki.

Cortes se je moral nenadoma umakniti vsled upora domačinov iz prestolice. V objemu noči pred umikom je dal znositi vse zaklade v veliko dvorano. Ukazal je spraviti petino, namenjeno cesarju, na konje in prepustil svojim vojakom, da si je lahko vzel od ostalega zlata vsak, kolikor je hotel. Vojaki so pobrali mnogo, pretežno so pustili, ker niso mogli vsega nositi.

Pri drugem Cortesovem prodiranju proti Montezumovi prestolici je Špancem leta 1521 po hudem boju uspela osvojitve. Z zavzetjem glavnega mesta je postala mehiška država španska kolonija, katero so začeli Španci izkoriščati, hlepeč po vedno novih in novih zlatih zakladih.

Iz povedanega in zgodovinsko dokazanega se da sklepati, kako neizmerno bogata je bila Mehika ob prihodu Špancev na suhem zlatu in drugih dragocenostih. Mnogo, mnogo bogastva

lastniku Zarniku je zgorelo pahištvo, žito, krma in razno orodje v skupnem znesku 20.000 Din. Obtoženi je povišal zavarovalnino prevzete hiše od prejšnjih 15.000 Din na 70.000 Din. Sum požiha je padel na Šimenca, ki je bil obsojen na 10 mesecev strogega zapora in 3000 Din denarne kazni ali 30 dni nadaljnega zapora.

Po desetih mesecih najden obešenec. Pri trebljenju šume so zadeli delavci 12. julija v gozdu Štrukljevcu pri Garčarevcu med Planino in Logatcem na močno razpadlo truplo. Po natančnejšem ogledu se je dalo dognati, da gre za obešenca. Truplo je ležalo v grmovju, ločeno od glave. Nesrečnik se je obesil. Vsled razpačanja je odpadlo truplo od glave in vse skupaj se je skotalilo v grmovje. Po listinah so ugotovili, da je nesrečnež lani septembra neznanokam zginul Anton Požnel iz Garčarevca, bivši orožnik.

*

Razno iz Prekmurja.

UREDNIŠTVU »NOVIN«.

V svojem cenjenemu listu z dne 15. jul. št. 28 ste objavili članek pod naslovom: »Najboljši katoliški list — prekmurski papa« in ste v tem članku napadli »Slovenski gospodar« in naše prekmurske dopisnike. Konstatiramo, da izhaja »Slov. gospodar« že 68 let, pa da je to prvi slučaj, da ga neosnovano in javno napada drug katoliški list. Povdarjamo, da smo toliko katoliško zavedni in disciplinirani, da tudi na tako izzivanje ne bomo odgovarjali in se spustili v kako javno debato, ki bi bila le v sramoto našim vrstam in v veselje nasprotnikom kat. tiska. Zato na ta članek kot tudi na vse »dale« ne bomo dajali v listu nobenih drugih izjav in odgovorov, kar naj upoštevajo tudi naši številni prijatelji in naročniki iz Prekmurja. Mi želimo »Novinam«, da bi kot katoliški list veliko dobrega storile med Prek-

murci, katerim pa smo hvaležni, ako želijo imeti tudi »Slovenskega gospodarja«, ki je že marsikaj restal zaradi tega, ker je katoliški in narodni tečajnik slovenskega kmeta. To ve tudi naše kmetstvo ljudstvo in zato je zvesto svojemu glasilu »Slovenskemu gospodarju«, da te zvestobe ne bo nihče omajal! Smatramo zato, da ima katoliški tisk in ljudje iz katoliške fronte danes gotovo važnejše delo kot napadati lastne vrste, zato tudi mi končamo svoje pojasnilo, ki ga blagovolite vzeti na znanje.

Uredništvo »Slov. gospodarja«.

*

Žetev je končana. Rži smo našli zelo malo, pšenice malo več. Dolga zrna je uničila dosti žita. Spomladi je pritisnila suša in žito je tudi v rasti zaostalo. Rodno sicer ni preslabo, pa kaj ko je tako malo křižava. Křiž (22 snopov) rži da letos povprečno 35—40 kg, pšenice pa 25—40, kakor je pač snopje. V najboljših letih da křiž pšenice 50 kg. Marsikateri kmetovalec je dobil komaj toliko rži, da bo v jesen zasejal. V mnogih družinah bo kruha primanjkovalo. Naš up so jesenski pridelki, ki kažejo izvrstno. Koruza je v nekaterih krajih že visoka nad 2 metra. Lepo obeta tudi krompir,

proso i. dr. Le daj Bog, da ne bi bilo takih vremenskih nezgod. — Sena je bilo zelo malo, otave bo več, če bo še kaj dežja. Letošnje slame je malo, pa je še dosti lanske, ko je bilo slame izredno veliko.

S trebuchom za kruhom se vedno odhajajo naši delavci v Francijo. Pa je postala Francija pri nas že neka bolezen. Res je, naš narod je zelo siromašen in veseli nas, da dobijo naši ljudje delo v Franciji, vendar pa odhaja v Francijo tudi veliko takih, ki imajo doma dovolj dela in jela. Skoraj vsakemu je tujina v škodo, zato ne silite od doma, če vas ne žene potreba.

Grensovcil. V nedeljo 8. julija je uprizorila v »Našem domu« gasilska četa iz Gornje Bistrice Križgarjevo dramo »Razvaline življenja«. Vsi igralci so vloge splošno dobro podali. Igro je režirala gđ. Roza Smodišova. Za trud in požrtvovalnost režiserki in igralcem vse priznanje. Vsled silne vročine je bil obisk slab. Igro so ponovili 15. julija na Bistrici.

Grensovcil. V naši tiri je dobil pretekli teden »Slovenski gospodar« 10 novih naročnikov in seveda tudi plačnikov. Naročniki se še vedno oglašajo. Vsem agitatorjem iskrena hvala!

Huda nesreča. Po nesreči je iztaknil oko v Segovcih pri Murski Soboti 3letni sinko posestnice Genovefe Herman 8letni sosedovi hčerki Rozi Prisnj.

Ne zamudimo časa!

(Piše kmečki fant A. St. izpod Boča.)

Povzpeli sem se na vrh Boča, ki dosega z razglednim stolpom višino 1000 m. Nudil se mi je krasen razgled po naši lepi slovenski Štajerski. Ali je lepota — mislim na notranjo lepoto — ljudi v skladu z lepoto naše domovine? V mislih so mi predvsem tišči, ki so v cvetju življenja, mladeniči in dekleta. Zunanja lepota je minljiva, notranja je trajna. Ni lepote v duši, ka-

tere ne ožarja vera. In vprav ta žar je začel zadnji čas bledeti in temneti v duši naše mladine. To je posledica vplivanja raznih činiteljev na našo podeželsko mladino. Približujejo se ji izobraženci in polizobraženci in tudi neizobraženci — nekateri po dolžnosti, drugi, ker so za to plačani — ter jo vabijo v svoje vrste. V teh vrstah vera nima več nobene besede. Saj pa tudi ni moderna, kakor besedičijo ti napolizobraženi ali celotno neizobraženi naprednjakarji, moderna je samo veda in znanost.

Kakor da bi vera nasprotovala znanosti! Ali vedo ti krivi preroki kaj o slavnem Francozu Ludviku Pasteurju, ki je bil eden največjih učenjakov modernega časa? Pasteur je v primeri

so zlataželjni španski pustolovci spravili preko morja v Španijo. Glavne in največje dragocenosti so pred popolnim podjarmljenjem ter zasužnjenjem poskrili bogznaj kam azteški glavarji. Za temi skritimi zakladi so stikali skozi stoletja razni morski roparji in drugi tolovaji. Mnogo najdb se je posrečilo banditom, a jim niso prinesle zaželjenega blagoslova in blagostanja. Izkopane dragocenosti in zlato so sicer naložili na ladje, na katerih so križarili po morju v neprestanem strahu pred roko pravice. Vsled bojazni zajetja je poskrilo mnogo morskih tolovajev stare zaklade po samotnih ter do danes neobljudenih manjših otokih, katerih je vse polno po zapadnem Mehikanskem morju. O teh zakladih, katere so zakopali morski roparji, ki so pa bili prvotna last starih mehikanskih Aztekov, so neprestano krožile pisane beležke in ustna izročila, kje da so in kako bi jih bilo mogoče odkriti. Bogznaj koliko družb in posameznikov je bilo že ob življenje pri stikanju za zakopanim bogastvom po mehikanskih vodah.

Še le po vojni so si stavili nalogo resni ljudje in cele družbe, da zberejo zgodovino ter ljud-

ske povest o zakladih starih Aztekov in jih spravijo na svetlo s pomočjo strokovno dobro opremljenih ekspedicij.

Kratko očrtano je proučeval naš Dolgi Joža, predno so zbrali ter pripravili ekspedicijo, ki bi naj odkrila v Mehikanskem morju na samotnem otoku od morskih roparjev skriti azteški — zlati zaklad.

Za prevoz opreme je bila določena jahta (lažja ladja) »George (Jurij) Washington«. Poleg kapitana, dveh krmilarjev ter zadostnega števila mornarjev sta bila poleg Dolgega Jožeta na jahti družabnika zakladedvigalne družbe brata John ter Jack Stackleton, zdravnik, naravoslovec John Silvers ter starinoslovec Pedro Arch. Ladja je bila dobro preskrbljena z vsem mogočim.

Dalje sledi.

pri Great Falls v severnoameriški državi Montana. Dimnik je visok 155 m in je last bakrene.

Amerikanec Artur Flishback je iskal 35 let po celi Ameriki svojega očeta, ki je zginil od doma, ko je bil sin majhen otrok. Slednjic ga je le odkril. Toliko let iskani je stanoval 100 m proč od ceste, kjer je posedal v Ivhitu v severnoameriški državi Illinois svojo hišo. Oba moža sta se že dalje časa poznala, vendar nista znala, da je eden oče in drugi pa sin.

Na 1000 žensk pride le ena, ki ne razloči barv, pri moških dobimo od 30 oseb eno za barve slepo.

Širite „Slov. gospodarja“!